

POSEBNI PROGRAM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I

UČNI NAČRT
za področje **LIKOVNA VZGOJA**

Pripravili:
Andreja Reberc Ribarič
Valerija Vidic
Ivan Plesec

Strokovna redakcija:
mag. Janja Cotič

Ljubljana, 2004

KAZALO

1.	OPREDELITEV PODROČJA	3
2.	SPLOŠNI CILJI	4
3.	OPERATIVNI CILJI PODROČJA	5
3.1.	NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I – 4. STOPNJA	5
4.	OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN	10
5.	ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI	10
6.	PRILOGA	10
6.1.	Specialno-didaktične posebnosti	10
6.2.	Medpodročne povezave	11
6.3.	Časovni okvir	12
6.4.	Kako uporabljamo učni načrt	13

1. OPREDELITEV PODROČJA

Likovna vzgoja je področje, ki učenca zaznamuje na poseben način, saj zajema veliko področij človeške aktivnosti in nudi možnosti za vsestranski in skladen razvoj. Posebno močno je zastopano področje komunikacije. Ob tem si učenec razvija zmožnost opazovanja, zaznavanja, pomnjenja, pozornosti, mišljenja, domišljije, vztrajnosti, doslednosti, motorične spretnosti in ustvarjalnosti.

Likovna vzgoja ni samo vzgojno področje, ampak je tudi izobrazbeno področje, pri katerem učenci spoznavajo različne likovne pojme z vseh zvrsti likovnega izražanja (risanja, slikanja, grafike, kiparstva ter oblikovanja prostora), na katerih so zasnovane vsebine predmeta (področja) likovna vzgoja in se učijo različnih spretnosti od zaznavanja, poseganja v prostor z najbolj preprostimi gibi lastnega telesa, opazovanja barv, ploskev, črt do učenja likovnih tehnik in vključevanja v kulturno življenje ožjega in širšega okolja.

2. SPLOŠNI CILJI PODROČJA

Učenci:

- usvajajo percepcijske zmožnosti, ki jih potrebujejo pri različnih likovnih dejavnostih,
- razvijajo opazovanje, zaznavanje, pomnjenje, domišljijo,
- navajajo se na samostojnost, zbranost pri delu, iznajdljivost, vztrajnost in urejenost likovnega izdelka,
- razvijajo čut za lepo, kritičnost, občutljivost za likovno kakovost,
- bogatijo emocionalne, socialne in estetske osebnostne kvalitete, solidarnost in odprtost,
- razvijajo naravno nagnjenje za različne oblike izražanja pri likovnih dejavnostih,
- razvijajo motoriko in ročne spretnosti,
- seznanjajo se z različnimi likovnimi izrazi, tehnikami, materiali, delovnimi postopki, orodji ter se usposablajo za smotrno in varno uporabo le-teh,
- usvajajo osnovna znanja likovne teorije,
- razvijajo zmožnost doživljanja lepote v naravi in umetninah ter spoštovanja likovne kulturne dediščine,
- razvijajo zmožnost oblikovanja meril ter kritično vrednotenje lastnih del in del vrstnikov in umetnikov,
- pridobivajo si delovne navade,
- sproščajo čustvene napetosti in doživljajo rezultate svojega dela.

3. OPERATIVNI CILJI PODROČJA

3.1. NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I – 4. stopnja

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
RISANJE			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rišejo enostavne motive po opazovanju in spominu ▪ prepoznavajo različne risarske tehnike ▪ prostorsko se orientirajo na dvodimenzionalni podlagi (zgoraj- spodaj, levo- desno, spredaj- zadaj) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učenci rišejo predmete iz njihove okolice in figure ▪ opazovani predmet, figuro opišejo, naštejejo podrobnosti in jih tudi narišejo ▪ orientirajo se na risarski podlagi ▪ narišejo motiv z velikimi podobami in narisane ploskve obogatijo z detajli in različnimi črtami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ črtno izpolnjena ploskev- vzorčenje ▪ ritem ▪ risarski materiali 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učence vodimo k natančnejšemu opazovanju in opisovanju predmetov iz njihove okolice ▪ z dodajanjem opaženih podrobnosti opazovanega motiva risbo obogatijo ▪ pričnemo jih navajati, da črtno izpolnjujejo ploskve (s tem dosežejo različno svetle oz. temne ploskve)

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ materiale za risanje prepoznajo, jih pravilno poimenujejo in tudi pravilno uporabljajo ▪ razvijamo jim smisel za prostorsko urejanje na dvodimenzionalni podlagi (zgoraj- spodaj, levo-desno, spredaj zadaj)
SLIKANJE			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dosledno pobarvajo celo površino ▪ svetlijo in temnijo barve ▪ samostojno naslikajo oblike po opazovanju, spominu in domišljiji ▪ samostojno izvajajo postopke različnih slikarskih tehnik 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učenci pobarvajo oz. poslikajo ploskve različnih oblik in velikosti ▪ naslikajo motiv s posnemanjem barv in oblik iz okolja ▪ po predstavljenih postopkih barvo svetlijo in temnijo ▪ pri slikanju motiva uporabljajo barve, ki so jih 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ barvna ploskev ▪ barve, mešanje barv ▪ svetlitev in temnitev barv ▪ delo po opazovanju, spominu in domišljiji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učencem razvijamo sposobnost za opazovanje predmetov in pojavov v naravi ▪ razvijamo jim občutek za različnost barv ▪ vodimo jih k spoznanju, da barve nastopajo v večih različicah ▪ razvijamo jim občutek za

	posvetlili oz. potemnilo		mešanje barv <ul style="list-style-type: none"> vseskozi jih navajamo na skrb za čistočo delovne površine in estetski videz izdelka ter za smotrno uporabo materialov
KIPARSTVO			
<ul style="list-style-type: none"> prepoznavajo različne kiparske materiale, jih ločijo med seboj in jih oblikujejo oblikujejo kip z odvzemanjem in dodajanjem materiala prepoznavajo različne strukture in jih upodobijo na lastnem kiparskem izdelku 	<ul style="list-style-type: none"> učenci oblikujejo kiparske tvorbe z odpadlim in naravnim materialom oblikujejo človeško figuro iz gline (z dodajanjem in odvzemanjem) oblikujejo votlo plastiko z dodajanjem, odvzemanjem, vlivanjem in odlivanjem kalupov 	<ul style="list-style-type: none"> kiparski materiali (trdi, mehki) pripomočki za oblikovanje oblikovanje kipa, kalupa 	<ul style="list-style-type: none"> učencem razvijamo občutek za tretjo dimenzijo razvijamo jim ročne spretnosti pri oblikovanju različnih materialov navajamo jih na samostojnost pri uporabljanju različnih materialov in pripomočkov za oblikovanje teh materialov

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ navajamo jih na skrb za stabilnost figure in natančnost pri oblikovanju ▪ učencem ponazorimo, da različni predmeti oz. pripomočki pri oblikovanju puščajo sledi različnih oblik
PROSTORSKO OBLIKOVANJE			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ orientirajo se v zunanjih prostorih ▪ oblikujejo prostor z dekorativnimi elementi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učenci se orientirajo v zunajem prostoru, naštejejo prostorske tvorbe (zgradbe v bližnji okolici) in jih opišejo (barva, velikost, oblika) ▪ aktivno sodelujejo pri urejanju bivalnih prostorov in učilnice (npr. dekoracija za praznike) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prostor, zunanji prostor ▪ oblikovanje-preoblikovanje notranjega prostora 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učencem razvijamo občutek za orientacijo v širšem prostoru ▪ pri oblikovanju (preoblikovanju) prostora učence navajamo na aktivno delo in samostojnost ▪ razvijamo jim občutek za skrb za bivalno okolje

GRAFIKA			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ spoznajo pojem matrica ▪ naštejejo različne materiale za izdelavo matrice ▪ prepoznavajo in poimenujejo pripomočke za izdelavo matrice in za tiskanje 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učenci izdelujejo enostavne matrice iz različnih materialov (šablone, enostavni vrezji) ▪ pri izdelovanju matric pravilno in varno uporabljajo različne pripomočke za delo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ matrica ▪ tiskanje ▪ odtis 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ učence seznanimo z različnimi načini izdelave matrice, z različnimi tehnikami tiskanja ▪ pri izdelavi matrice jih navajamo na vztrajnost, doslednost in natančnost pri delu ▪ posebno pozornost namenimo tudi varnemu rokovanju z različnimi pripomočki za izdelavo matrice ▪ razvijamo jim občutek za red in čistočo izdelka

4. OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN

V nadaljevalnem programu osnovnošolske ravni I ni predvideno podajanje opisne ocene osvojenih znanj in veščin, vendar je vsekakor potrebno evalvirati posameznikov napredek v okviru individualiziranega programa , saj je to osnova za nadaljevanje načrtovanja njegovega učno vzgojnega procesa in torej za načrtovanje novih operativnih ciljev.

5. ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI

Učni načrt posebnega programa vzgoje in izobraževanja za področje likovna vzgoja lahko izvajajo:

- Univerzitetni diplomirani defektolog
- Univerzitetni diplomirani defektolog z dodatnim znanjem iz likovnega področja, ki ga pridobi s strokovnim spopolnjevanjem
- Profesor likovnih umetnosti z dodatnim defektološkim izpopolnjevanjem

Za kvalitetno izpopolnjevanje učnega procesa se v skupini potrebuje tudi asistent, varuh negovalec.

6. PRILOGA

6.1. SPECIALNO DIDAKTIČNE POSEBNOSTI

Za celostno poznavanje učenčeve osebnosti in njegovih likovnih sposobnosti, je zelo pomembno poznavanje in spremljanje učenčevih senzomotoričnih sposobnosti, tako da lahko strokovno načrtujemo svoje delo in ocenjujemo znanja in veščine za svoje učence.

Na vseh petih likovnih področjih razvijamo in vzpodbujamo njihove naravne potenciale (sposobnosti). Pri tem si prizadevamo odkriti učenčev izrazni stil in ga vzpodbujamo k nadgradnji le tega.

Skozi vse stopnje učenci obnavljajo in si privzgamajo vsebine na vseh likovnih področjih. Posebna pozornost je usmerjena v oblikovanje pozitivne samopodobe, kar dosegamo tudi z razstavljanjem učenčevih likovnih izdelkov, kakor tudi s seznanjanjem z deli drugih umetnikov (razstave, scenske postavitve ipd.).

Poseben poudarek damo tudi sami pripravi likovnega prostora in skrbi za likovna sredstva, kar dosežemo s stalnim obnavljanjem teh aktivnosti.

Pri delu z učenci, ki jim dodatne motnje v razvoju ne omogočajo doseganja vseh likovnih ciljev, je dostikrat potrebno tudi posvetovanje z drugimi strokovnimi delavci (npr. fizioterapevti, delovnimi terapevti...).

6.2. MEDPODROČNE POVEZAVE

Področje likovne vzgoje se tesno povezuje z vsemi ostalimi področji Posebnega programa vzgoje in izobraževanja.

Vse vsebine likovne vzgoje tega programa so tesno povezane z uspešnostjo posameznika na področju:

- razvijanje samostojnosti
- splošna poučenost
- gibanje in športna vzgoja
- glasbena vzgoja
- delovna vzgoja

6.3. ČASOVNI OKVIR

Program likovne vzgoje za učence z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju se izvaja na vseh petih stopnjah vzgojno izobraževalnega procesa.

II.A. NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I- OSNOVNI

	Četrta stopnja		
Leto šolanja	10	11	12
Likovna vzgoja	3	3	3
Število tednov	35	35	35
Število ur letno	105	105	105

II.B NADALJNJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI I- RAZŠIRJENI

	Četrta stopnja		
Leto šolanja	10	11	12
Interesne dejavnosti	1	1	1
Število tednov	35	35	35
Število ur na leto	35	35	35

	Četrta stopnja		
Leto šolanja	10	11	12
Kulturni dnevi	1	1	1
Število tednov	35	35	35

II.C VZGOJNI PROGRAM (SOCIALIZACIJSKI- NAMESTITVENI PROGRAM)

	Četrta stopnja		
Leto šolanja	10.	11.	12.
Število ur	1	1	1
Število tednov	52	52	52
Število ur na leto	52	52	52

6.4. KAKO UPORABLJAMO UČNI NAČRT

Učni načrt predstavlja I. nadaljevanje prvega dela osnovnošolske ravni Posebnega programa vzgoje in izobraževanja.

Učni načrt izhaja iz operativnih ciljev, ob katerih so dodani nekateri primeri dejavnosti. Navedeni primeri dejavnosti za učitelja niso obvezujoči ampak so le predlogi. Učitelj si lahko za doseganje operativnih ciljev v okviru predlaganih vsebin učnega načrta sam izbere tudi ustrezno likovno tehniko s katero učencem nudi spoznavanje različnih materialov in načinov uporabe teh materialov.

Učni načrt za likovno vzgojo uporabljamo za pripravo letnega delovnega načrta. Pri uporabi učnega načrta je treba upoštevati razvojno stopnjo vsakega učenca, ne glede na skupino in stopnjo izobraževanja v katero je vključen. Pri tem mora učitelj skrbeti, da so učenci aktivni skozi celoten učno vzgojni proces. Pri načrtovanju dela je treba upoštevati tudi prostorske in materialne pogoje vsakega zavoda oz. šole.

Sam program učitelju dopušča lastno kreativnost in prosto izbiro strokovne literature pri snovanju učnih ur.